

nimiselle seuralle ¹⁾; luistinratojen ja kelkkamäkien sijoitusta talveksi 1944/45 ²⁾; Alppilan pujottelumäen kunnostamista ³⁾ sekä vapautuneiden vankien työryhmän työväli-
neiden käyttöä ⁴⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm. kesävir-
kistysleirien järjestämistä varattomille perheenäideille ja heidän lapsilleen ⁵⁾; ylimää-
räisen eläkkeen myöntämistä eläintenhoitaja A. Humalalle ⁶⁾; sekä uimastadionin var-
tointia ⁷⁾.

9. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset.

Kaupungingeodeetin antama toimintakertomus v:lta 1944 oli seuraavan sisältöinen:

Maanmittaus- ja kartastotöiden osaston henkilökunnan muodostivat kaupungin-
geodeetti, apulaisgeodeetti, 3 insinööriä, 5 vaakitsijaa, 1 tilapäinen vaakitsija, 10 piir-
täjää, 7 tilapäistä piirtäjää, 2 piirtäjäharjoittelijaa ja vahtimestari. Osaston henkilö-
kunnasta oli asepalveluksessa lokakuuhun tai marraskuuhun asti kaupungingeodeetti,
2 insinööriä, 5 vaakitsijaa ja 6 piirtäjää.

Osastolle kuuluvista kertomusvuoden aikana suoritetuista tontinmittaajan ja tontti-
kirjanpitäjän tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset: 43 tontinmittaus-
toimitusta, 8 kivijalantarkastusta, 1 tontinrajojentarkastus, 93 tonttikartan otetta, joista
kaupungin tarpeisiin 7, 698 muuta todistusta ja otetta, joista kaupungin tarpeisiin 7,
36 kirjelmää maistraatille ym. ja 6 tonttijakokarttaa.

Muista osaston tehtävistä mainittakoon seuraavat: piirroksia tai karttajäljennöksiä
annettiin 97, joista 46 kaupungin tarpeisiin, vuokratontteja paalutettiin 3, rakennus-
suunnitelmanmukaisia korttelipaalutuksia suoritettiin Oulunkylässä 43, katujen paalu-
tusia tehtiin yhteensä 11.8 km. Kolmiomittauksia ei kertomusvuonna suoritettu.

Kenttätöyt käyvät selville alla olevista luvuista:

Mittausalue	Monikulmio mittaus			Kar- toitus, ha	Vaaki- tus, ha
	Rakennet- tuja uusia pisteitä, kpl.	Suoritettuja kulmahavain- toja, pisteitä	Mitattuja sivuja, m		
Toukola	14	14	1 373	—	—
Kumpula	7	7	550	—	—
Herttoniemi	15	15	4 191	60	60
Pukinmäki	—	2	—	—	—
Lauttasaari	—	—	—	66	66
Oulunkylä	—	—	—	5	5
Kilo	—	—	—	6	6
Yhteensä	36	38	6 114	137	137

Sisätöinä laskettiin 101 monikulmiopisteelle koordinaatit.

Uudismittausten perusteella kartoitettiin 420 ha mittakaavassa 1:500 ja 796 ha
mittakaavassa 1:2000 sekä sen lisäksi korjattiin ja täydennettiin aikaisemmin piirrettyjä
karttalehtiä täydennysmittausten perusteella.

1:4000 mittakaavaista yleiskarttaa piirrettiin 3 karttalehteä.

Kiinteistöluettelon laatimisen yhteydessä piirrettiin 60 karttalehteä sekä täydennet-
tiin aikaisemmin piirrettyjä. N. 2 000 päällehen konseptit kirjoitettiin ja n. 60 tilus-
liitettä laadittiin.

Kaupungin alueella suoritettuja maanmittaustoimituksia, joissa kaupungin edustaja
oli saapuvilla, oli yhteensä 2.

¹⁾ Kiint. lautak. 20 p. marrask. 908 §. — ²⁾ S:n 20 p. marrask. 909 §. — ³⁾ S:n 20 p. mar-
rask. 910 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. jouluk. 1 006 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. tammik. 79 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. hel-
mik. 179 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. huhtik. 279 §.

Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1944 annettu kertomus sisälsi seuraavaa:

Kertomusvuonna joutui osa kunnallisten työväenasuntojen taloja ilmapommituksen kohteeksi, jolloin Somerontien 4—12:ssa sijaitsevassa taloryhmässä tuhoutui ilmapommituksen aiheuttamassa tulipalossa rakennukset n:o 10 ja 12 kokonaan eli yhteensä 32 asuntoa, Hattulantien 9:n ja 11:n puolella vaurioitui käyttökeltottomaksi 10 asuntoa, Kangasalantien 13—19:ssä samoin 6 asuntoa ja Karstulantien ryhmässä sai Rautalamintien talo n:o 4 täysosuman, joten rakennus joutui koko loppuvuodeksi käyttökeltottomaksi. Samoin vaurioitui muitakin asuntoja siinä määrin, että ne tulivat joksikin aikaa käyttökeltottomiksi.

Huoltoviraston kolmannen huoltokanslian huoneisto vaurioitui myöskin ilmapommituksissa ja sitä ei voitu käyttää helmikuun ja joulukuun välisenä aikana.

Samoin kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän asunto Kangasalantien 11:ssä sai ilmapommituksessa niin pahoja vaurioita, että sitä ei voitu käyttää helmikuun 7 p:stä lokakuun 31 p:ään.

Muita muutoksia ei kertomusvuonna ollut.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen ja huoneiden sekä niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä v:n 1944 lopussa.

Asuntoryhmä	Huoneistoja	Huoneita	Niissä asuvia kaikkiaan	Henkilöitä huonetta kohden
Hietaniemenkatu	68	79	213	2.7
Kirstinkatu	40	44	134	3.0
Somerontie	123	128	389	3.0
Kangasalantie	239	240	960	4.0
Karstulantie	317	476	1 339	2.8
Sammatintie	48	72	203	2.8
Mäkelänkatu	87	175	426	2.4
Kaikki asunnot	922	1 214	3 664	3.0

Vastaava asukasluku v. 1943 oli 3 738 ja henkilöluku huonetta kohden 2.9.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden menoarvioon kunnallisia työväenasuntoja varten merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta taulukosta ¹⁾:

Menoerä	Määräraha, mk	Kustannukset tilien mukaan, mk
Sääntöpalkkaiset virat	²⁾ 308 332: 90	304 954: 75
Tilapäinen työvoima	³⁾ 75 922: —	64 148: —
Kesälomasijaiset	⁴⁾ 18 818: —	18 817: 75
Vuokra	⁵⁾ 108 710: —	99 470: —
Lämpö	46 650: —	35 588: 10
Valaistus	⁶⁾ 59 074: —	59 073: 60
Siivoaminen	4 100: —	1 442: —
Vedenkulutus	176 400: —	157 548: 40
Puhtaanapito	200 000: —	195 434: —
Kaluston hankinta	1 600: —	70: 10
Kaluston kunnossapito	1 800: —	182: 15
Kasvatustoiminta	10 000: —	2 697: 30
Korjaukset	390 214: 80	209 301: 95
Yhteensä	1 401 621: 70	1 148 728: 10

¹⁾ Isännöitsijän palkka sekä muut hallintokustannukset merkitään kiinteistötoimiston tilille eivätkä sisälly tähän yhdistelmään. Taulukossa olevaan vuokraeraan sisältyy kerhohuoneiston vuokramenoja 43 680 mk. Korjauskustannuksiin eivät sisälly rakennusten ulkokorjauksista aiheutuneet menot. — ²⁾ Tähän sisältyy vuoden aikana myönnetty lisämääräraha 134 532:90 mk. — ³⁾ S:n 1 378 mk. — ⁴⁾ S:n 9 818 mk. — ⁵⁾ S:n 17 010 mk. — ⁶⁾ S:n 2 374 mk.

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Asuntoryhmä	Mk	Asuntoryhmä	Mk
Hietinkatu	106 263: 20	Sammatintie	52 119: 75
Kirstinkatu	44 845: 10	Kangasalantie 11, isännöit-	
Somerontie	136 804: 90	sijän huoneisto	20 093: 90
Kangasalantie	200 021: 55		Yhteensä 1 067 878: 90
Karstulantie	279 345: 50		
Mäkelänkatu	228 385: —	Kerhotoiminta	80 849: 20
			Kaikkiaan 1 148 728: 10

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirretty jääminä 155 325 mk, josta 6 950 mk v:sta 1939, 24 150 mk v:sta 1940, 33 468: 75 mk v:sta 1941, 53 274: 25 mk v:sta 1942 ja 37 482 mk v:sta 1943. Kertomusvuoden vuokrat arvioitiin 3 583 176 mk:ksi, johon sisältyi v. 1943 etukäteen maksettuja vuokria 19 014 mk. Tuloja oli siis saatava yhteensä 3 738 501 mk. Vaurioituneista tai kokonaan tuhoutuneista huoneistoista koitui vuokratappiota 226 217 mk. V:n 1944 kuluessa maksettiin v:n 1939 jäämiä 100 mk, v:n 1940 jäämiä 2 255 mk, v:n 1941 jäämiä 14 405: 75 mk, v:n 1942 jäämiä 27 758: 25 mk ja v:n 1943 jäämiä 20 922 mk eli yhteensä 65 441 mk. V:een 1945 siirrettiin jääminä v:sta 1939 6 850 mk, v:sta 1940 21 895 mk, v:sta 1941 19 063 mk, v:sta 1942 25 516 mk, v:sta 1943 16 560 mk ja v:sta 1944 31 270: 25 mk eli yhteensä 121 154: 25 mk. Vuokria maksettiin 3 419 715: 75 mk, mutta siitä maksettiin takaisin tuhoutuneista asunnoista suoritettuja vuokria 14 581 mk, joten todelliset vuokratulot olivat 3 405 134: 75 mk¹⁾, mistä etukäteismaksuina siirrettiin v:een 1945 14 075: 50 mk.

Kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston eri toiminta-aloihin jakautuva toimintakertomus v:ilta 1944 sisälsi seuraavaa:

Urheilutoiminta. Talvikausi. *Luistinradat.* Talvella 1943/44 oli suuret kunnalliset luistinradat Eläintarhan, Käpylän ja Vallilan urheilukentillä sekä pienoisoradat Hesperianpuistossa sekä Sepän-, Runebergin- ja Niittykadun varrella olevilla leikkikentillä, Haapaniemen urheilukentällä 2 rataa, jäällä Katajanokan pohjoispuolella ja Suomenlinnassa. Yksityisten hallussa oli luistinratoja Kaisaniemen, Johanneksentien, Väinämöisenkadun ja Kallion urheilukentillä. Luistinradat avattiin joulukuun 10 p:n tienoilla, mutta sitten tuli suoja, joten varsinainen luistelukausi pääsi alkamaan vasta uudenvuodenpäivänä. Tammikuu oli kuitenkin uusiutuvien pitkälisten suojailmojen vuoksi epäedullinen luistelulle. Helmikuu oli sään puolesta erinomainen, mutta tällöin tuottivat suurta haittaa pommitukset, joten rata toisensa jälkeen oli suljettava ennen aikojaan. Kilpailutoiminta kulki samoissa puitteissa kuin edellisenä talvena. Kaupunki lainasi jälleen Helsingin luistelijoille omistamansa jääkiekkolaitteet, jotka sittemmin tuhoutuivat pommituksessa. Urheilulautakunnan kertomuksesta selviää missä määrin yksityisten hallussa olevia ratoja käytettiin luokaluisteluun.

Hiihtotoiminta supistui vallonneiden olojen ja lumen puutteen takia vähiin, mutta ulkonaisiin tapahtumiinsa nähden vuosi oli suksiturheilulle varsin antoisa: Alppilaan kunnostettiin pujottelumäki, saatiin ensimmäinen kunnallinen hiihtomaja ja kaupungin ja Helsingin Ladun yhteistoimin raivattiin ja merkittiin hiihtolatuja n. 100 km:n pituudelta.

Hyppyrimäet olivat samoissa paikoissa kuin aikaisempinakin talvina eli Herttoniemeessä, Käpylässä, Helsinginkadun varrella ja Meilahdessa. Poikkeuksena on kuitenkin mainittava, että Kaivopuiston mäkeä ei alueen sotilaskäytön johdosta voitu pystyttää. Herttoniemen mäessä pidettiin kahdet kilpailut.

Saamallaan luvalla suorittivat eräät pujotteluhiihtoa harrastavat yhdistykset joulukuussa 1943 raivaustöitä Alppilan puistossa pujottelurinteen aikaansaamiseksi entisen hyppyrimäen kupeelle. Kun yhdistyksiltä kuitenkin jäi pahimpien kivien ja kantojen poistaminen kesken, suoritti kaupunki syksyllä 1944 alueen lopullisen kunnostamisen, ja samalla siirrettiin aikaisemmin Eläintarhan urheilukentän viereisen pujottelurinteen

¹⁾ Tähän sisältyy isännöitsijän maksama tilitysvuokra, 14 053 mk.

valonheittimet tähän uuteen paikkaan. Näin oli Helsinki saanut ensimmäisen tarkoitustaan vastaavan pujottelumäen, tosin pienen, mutta sentään jo huomattavasti paremman kuin mitä Eläintarhan pujottelumäki oli ollut.

Helsingin suojelus kuntapiiri lahjoitti marraskuun 2 p:nä 1944 päivätyllä lahjakirjalla kaupungille Haagan ampumaradalle pystyttämänsä rakennukset ja laitteet, ja urheilulautakunnan kannattamana kiinteistö lautakunta päätti, että alueen päärakennuksessa suoritetaan kiireellisesti tarpeelliset korjaukset, jotta se heti v:n 1945 alusta voitaisiin ottaa käytäntöön yleisenä hiihtomajana.

K e s ä k a u s i. Eräillä urheilukentillä suoritettiin joitakin harjoitusotteluja jo huhtikuun 23 p:nä, mutta virallisesti avattiin kentät vasta toukokuun alkupäivinä. Viimeiset kentät suljettiin syyskuun lopussa, joskin palloiluotteluja pelattiin vielä sen jälkeenkin. Eläintarhan urheilukentällä pidettiin maksullisia yleisurheilukilpailuja 3 ja jalkapallokilpailuja 8. Maksaneita katselijoita oli 5 538, mikä on vain puolet edellisen kesän määrästä, ja brutto ulot olivat 81 580 mk. Pallokenttä avattiin kesäkuun 14 p:nä ja suljettiin lokakuun 2 p:nä. Puulaaki- ja sotilasotteluja suoritettiin n. 50 ja seurojen pääsymaksuttomia otteluja 26. Pääsymaksullisia otteluja oli täsmälleen yhtä monta kuin edellisenä kesänä, nimittäin 34; katselijoita oli yhteensä 11 248 ja bruttotulot nousivat 181 125 mk:aan. Kenttä n:o 5 oli keskiviikkoiltais in varattu naisten voimistelua varten. Kesäurheilukauden päätyttyä alkoivat Eläintarhan urheilukentän salaajitustyöt.

Velodromilla pidettiin pääsymaksullisia pyöräilykilpailuja 2 ja jalkapallokilpailuja 9 sekä lisäksi 1 urheilujuhla. Katselijoita oli yhteensä 4 252 ja bruttotuloja kertyi 65 715 mk.

Kaisaniemen verkkopallokentät olivat avoinna toukokuun 13 p:stä syyskuun 22 p:ään. Vuokrattujen tuntien lukumäärä oli 1 121.

Keskeneräisen uimastadionin vartioiminen siirtyi kertomusvuoden toukokuun 1 p:nä talorakennusosastolta kansanpuisto-osastolle.

Yleisenä havaintona kesäurheilutoiminnasta voidaan mainita, että tilanne oli sangen suuressa määrin samanlainen kuin edellisenä vuonna. Syksyllä oli kuitenkin havaittavissa melkoista vilkastumista.

Kansanpuistot. Kaikki kansanpuistot Pihlajasaarta lukuunottamatta olivat kertomusvuonna avoinna. Heinäkuun ja elokuun alkupuoli oli lämmintä ja aurinkoista, muu osa kesää sateista ja koleaa. Yleisömäärä oli lähes yhtä alhainen kuin edellisenäkin kesänä. Hietarannalla kävi kaikkiaan n. 300 000 henkilöä. Heistä käytti pukusuojaa 76 661, joista naisia 40 781 ja miehiä 35 880. Rannan henkilökunnan lukumäärä oli sama kuin aikaisemmin, 17. Uunisaarella kävi n. 48 000 henkilöä. Mustikkamaan hiekkarannalla laskettiin käyneen n. 75 000 ja saarella olevalla uimalaitoksella n. 31 000 henkilöä. Humallahden uimalaitoksella kävijäin lukumäärä oli n. 53 000. Seurasaaren uimalaitoksella kävi n. 19 000 ja Korkeasaaren uimalaitoksella n. 4 000 henkilöä.

Säännöllistä laivaliikennettä käyttäen kävi Korkeasaarella 111 997 täyskasvuista ja 17 090 lasta, yhteensä 129 087 henkilöä, sekä Mustikkamaalla vastaavasti 89 149, 15 656 ja 104 805. Matkalippuja — meno- ja paluuliput erikseen laskettuina — myytiin kaikkiaan 467 783 niiden lukumäärän oltua 606 213 v. 1943.

Korkeasaaren laivaliikennekausi oli kertomusvuonna harvinaisen pitkä ollen seisauksissa ainoastaan helmikuun 14 p:n ja huhtikuun 19 p:n välisen ajan.

Leirialueilla oli vakinaisia teltoja jonkin verran vähemmän kuin edellisenä vuonna, nimittäin Kivinokassa 306, Varsasaarella 122, Satamasaarella 80 ja Lauttasaarella 57.

Kansanpuisto-osasto huolehti jatkuvasti korjauksista kansanpuistoissa ja siirtolapuutarhoissa, kun taas yleisten töiden lautakunnan talo- ja katurakennusosastot huolehtivat urheilulaitosten korjaustöistä.

Kertomusvuoden päättyessä lakkasi kiinteistötoimiston kansanpuisto-osaston toiminta, sillä v:n 1945 alusta yhtyivät kansanpuisto-osasto ja urheilulautakunta uudeksi urheilu- ja retkeilylautakunnaksi.

Korkeasaaren eläintarha. Korkeasaaren eläintarhan toiminnasta on eläintarhan rehu-mestari antanut seuraavat tiedot:

Vuosi 1944 oli hiljainen. Elettiin jatkuvasti sodan merkeissä, joten toiminta oli kaikin puolin supistettua rauhan vuosiin verraten.

Henkilökunta. Saaren henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon eläintarhan valvojan, filosofian tohtori V. A. Korvenkontion äkillinen kuolema lokakuun 3 p:nä. Tohtori Korvenkontio työskenteli Korkeasaaren eläintarhan hyväksi kevättal-

vesta 1931 lähtien. Hänen myötävaikutuksellaan ja osittain hänen aloitteestaankin toteutettiin laajahko rakennusohjelma, mm. saaren ylpeys, leijonalinna. Paljon oli vielä suunnitteilla ja olisi toteutettukin, ellei sota olisi keskeyttänyt työtä. Myöskin eläinten lukumäärä ja lajirikkaus suurenivat tohtori Korvenkontion johtaessa laitoksen toimintaa.

V. t. eläintarhan valvojina toimivat vuoden loppuajan filosofian tohtori J. Soveri ja eläintarhan rehimestari V. Lehtonen.

Vuoden loppupäivinä kuoli eläintarhan monivuotinen eläintenhoitaja P. Kuikka. Eläintarhan henkilökunnasta poistuneista henkilöistä mainittakoon vielä saaren kaitsijapuutarhuri O. Hellman, joka siirtyi eläkkeelle joulukuun 31 p:nä. Puutarhurin työkään ei jäänyt siihen kukoistukseen mitä se aikoinaan oli ja olisi edelleenkin ollut ilman sotia. Hänen päätyökenttensä, saaren laaja kasvihuone, vaurioitui helmikuun ilmapommituksessa, toistamiseen saman sodan aikana, ja puutarhurin asunto tuhoutui täydellisesti samassa ilmapommituksessa. Ankara työvoiman ja rakennustarvikkeiden puute estivät entisöimisen.

Eläintarhassa työskenteli kertomusvuonna jotenkin saman suuruinen henkilökunta kuin edellisenäkin vuonna. Talvipuolella olivat eläimet jaettuina viiteen hoitoryhmään, mutta kevästä lähtien, jolloin hoitohenkilökunnan kesälomat aloitettiin, vain neljään, koska viransijaisia ei otettu. Naispuolisia hoitajia oli edelleen kaksi siihen asti, kunnes sota päättyi ja vakinaiset eläintenhoitajat palasivat tehtäviinsä. Vakinaisten hoitajien paluu merkitsi helpotusta työvoimassa sekä suuremman ruumiillisen voiman että paremman ammattitaidon muodossa.

Korjaus- ja uudistustyöt. Uudisrakennustyöt rajoittuivat vesilintutarhan meren puoleisen aidan uusimiseen, jota varten tarvikkeet oli hankittu jo edellisenä vuonna. Myöskin korjaustyöt supistuivat ilmapommitusvaurioitten poistamiseen.

Eläimistö. Vuoden lopussa oli eläintarhassa 78 eläinlajia, yhteensä 298 kpl, kuten seuraavasta yhdistelmästä ilmenee:

	Yksilöitä	Eri lajeja
Imettäväisiä	165	41
Lintuja	133	37
	<hr/>	<hr/>
	Yhteensä 298	78

Vastaavat numerot edelliseltä vuodelta olivat 275 ja 82.

Eläinten kalustoluetteloarvot, jotka vuoden alussa olivat imettäväisten osalta 307 049 mk ja lintujen osalta 52 270 mk, yhteensä 359 319 mk, kohosivat vuoden loppuun mennessä vastaavasti 338 109 mk:aan, 61 604 mk:aan ja 399 713 mk:aan.

Uusista eläimistä eläintarhassa syntyneet muodostivat suurimman osan. Niinpä 72 imettäväisestä oli sellaisia 66 yksilöä.

Huomattavimmista eläinmenetyksistä mainittakoon seuraavaa: Suomalainen hirvi Jeru ja gemssi-uros Jussi kuolivat yleisön niille antamasta liian suuresta leipämäärästä. Ahma ja mäntynäätä kuolivat sairastettuaan veristä mahalaukuntulehdusta ja rasvarapautumista sekä lisäksi kolitartuntaa ja maksan sekä munuaisten tulehdusta. Metsäsika kuoli vanhuuttaan. Kaksi nuorta maakarhua sairasti vaikeaa nivelreumatismia. Toinen niistä kuoli ja toinen ammuttiin vähän ennen luonnollista loppua. Pari pesukarhua menetetttiin pommituksessa. Yksi apina kuoli suolitulehdukseen ja sydänlihasten rasvarapautumiseen ja toinen apinayksilö pääsi riistäytymään irti häkistään yleisön keskuuteen ja oli ammuttava. Lampaiden keskuudessa raivosi suolistotauti ja suoliston matotauti, joiden vaikutuksesta menetettiin yksi puhdasrotuinen karakulpässi ja kolme nuorta karitsaa sekä kolme risteytettyä uuhua. Laama Donna kuoli tuberkuloosin uhrina ja dybowskinhirvinaaras Oko kiiman villiyyttämän uroksen pahoinpitelemänä.

Menetetyistä linnuista oli arvokkain hanhikorppikotka, joka sairasti vatsakalvon- ja munatietehyeen tulehdusta. Lisäksi menetettiin pari metsoa, kurki, kanadanhanhi, kattohaikara, riikinkana ja lyhytnokkahanhi. Eläintarhasta myytiin 1 aasin varsa, 1 vuohen kili, 3 karakulkaritsaa, 3 hillerifrettiä ja sudenpentu.

Suurin osa kuolleiden eläinten ruhoista lähetettiin yliopiston Eläintieteelliselle museolle ja joitakin ruhoja syötettiin keitettyinä eläimille. Turkiseläimet nyljettiin ja nahat myytiin. Hanhikorppikotka ja kattohaikara täytettiin laitoksen tarpeisiin.

Edellä luetelluista eläinmenetyksistä huolimatta voinee sanoa, että eläinten terveydentila säilyi melko hyvänä. Ellei lampaissa olisi esiintynyt suoli- ja maksamatoja sekä susissa kapitautia, ei tarttuvista taudeista juuri voisi mainita. Laamassa ollut tuberkuloosi oli edelliseltä vuodelta peräisin ja rajoittui yhteen yksilöön. Satunnaisten sairauksien aiheuttajat, kuten yleisön halu ruokkia eläimiä tai pilaantuneen lihan käyttö ankaran lihapulan aikana, eivät aina olleet vältettävissä.

Eläintarhassa syntyneistä eläimistä olivat arvokkaimmat aasi, (alppikauris), gemssi, 9 karakullammasta, 2 virginian hirveä, 1 dybowskihirvi, 1 saksanhirvi, 2 mufflonlammasta, 1 hopeakettu, 3 riikinkukkoa ja 3 kyhmyjoutsenta. Ostos kautta saatiin mm. 2 suomalaista hirveä, 1 mäntynäätä, 2 hopeakettua, 1 maakotka, 2 kalasääskeä, 2 muuttohaukkaa, 4 helmikanaa ja 3 kalkkunaa sekä lahjaksi mm. naaras maakarhu ja 3 tuulihaukkaa.

Korkeasaarella kävijäin kokonaislukua on vaikea arvioida. Laivaliikenteen aikana yleisön lukumäärä on helposti laskettavissa, mutta talvella se on mahdotonta. Kertomusvuonna laivalla kävi saarella kaikkiaan 129 087 henkilöä, joista lapsia oli 17 090.

Leijonalinna oli edelleen ahkerassa käytössä ja yleisön suosima. Kävijöitä oli 83 894 ja pääsylipuista kertyi 199 983 mk.

Huviajelut aaseilla aloitettiin kesäkuun 14 p:nä ja ne tuottivat bruttoa 8 888 mk. Liike ei siis läheskään voinut kohota edellisen vuoden tasalle. Kesällä 1943 kävi yleisöä paljon runsaammin ja huviajeluissa oli silloin uutuutena kaksi laamaa. Huviajeluja kameleilla ei voitu järjestää, koska kamelit olivat kuolleet. Huviajelut lopetettiin syyskuun 15 p:nä.

Kivikokoelma pidettiin avoinna entiseen tapaan päivittäin klo 13—15 ja 17—19 toukokuun 16 p:n ja syyskuun 15 p:n välisen ajan. Kävijöitä oli vähän, kaikkiaan vain 1 620 henkilöä.

Näkötorni oli avoinna huhtikuun 30 p:stä syyskuun 24 p:ään. Kävijöitä oli 12 465 ja pääsylipuista kertyi 22 930 mk.

Siirtolapuutarhat ja omakotialueet. V. 1944 neuvontatyö siirtolapuutarhoissa oli järjestetty kuten edellisinäkin vuosina. Esitelmiä puutarhaviljelyksen eri aloilta pidettiin viljelijöitten järjestämässä tilaisuuksissa ja paikallista neuvontaa suoritettiin kussakin puutarhassa. Kansanhuollon kautta saatiin yhteisostolla hankituksi väkilannoitetta kaikille kaupungin alueilla oleville palstaviljelijöille. Kumpulan siirtolapuutarhassa tehtiin salaojituskorjaustöitä. Vallilan ja Kumpulan siirtolapuutarhoihin ajettiin ruokamultaa pommien tekemien kuoppiin. Syksyllä kaupunginhallitus teki päätöksen uuden siirtolapuutarhan perustamisesta Marjaniemeen ja vuoden lopulla siellä aloitettiin perustamistyöt. Siirtolapuutarhapalstat olivat edelleenkin hyvin kysytyjä. Mainittakoon, että vuoden lopussa oli tilauslistoihin merkinnyt nimensä yli 700 henkilöä, jotka odottivat palstaa joko Marjaniemestä tai muista siirtolapuutarhoista. Marjaniemen siirtolapuutarhaan suunniteltiin 285 palstaa.

Omakotialueitten puutarhaneuvontatyössä kohdistettiin päähuomio uusien puutarhojen perustamistyöhön. Omakotitonttien puutarhaksi raivaamistyötä tehtiin vuoden aikana enemmän kuin edellisinä sotavuosina. Pirkkolan ja Marttilan omakotialueilla istutettiin mm. seuraavat määrät kasveja: 520 kpl omenapuita, 1 465 kpl marjapensaita, 547 kpl koristepuita ja -pensaita, 400 kpl köynnöskasveja ja 10 700 kpl aitakasveja. Pensasaitakasvit istutettiin pääasiallisesti katuosille. Omakotipuutarhaviljelijöiden perehdyttämistä puutarhanhoitoon pyrittiin kartuttamaan paitsi paikallisella neuvontatyöllä myöskin järjestämällä eri alueilla luento- ja esitystilaisuuksia sekä kerhotoimintaa.